

EESTI A 無 O

SÕNUMI TOOJA

Eesti Akadeemilise Orientaalseltsi infoleht
Ilmub 1989. a. jaanuarist.

Nr. 13-14 Juuli 1989

Hind 40 kop.

UKU MASING

(11. VIII 1909 – 25. IV 1985)

Täna Jumalat Jeesuse Kristuse läbi, et olen mõistnud Buddha õpetust. On väärt palju tänu, sest vähed mõistavad ega saa õpetada teistele midagi: nende keel ei võimalda. Eesti keeles tuleb ta otse lööklauseliselt rabav ja lihtne. Olemine on oletus ja kannatus on väljakannatamine. On keegi, kuid see keegi pole see, mida nimetame minaks...

* * *

Minna maailma nagu luik, kel pole kindlat kodu, kelle lennuteest ei säili jälgegi, oli üks Buddha unistusi. Teine Buddha unistus: kasvatada endale saar, millest ei saa käia üle meri ega maru, on esiti nagu vastandlik. Sest

see on ju jäädav kodu. Aga õigupoolest mitte, sest säärane koht asja „tervemõistuslikult“ vaadeldes on ju väljaspool eksistentsi. Sellist saart ei saa olla olemas. Teisi sõnu, Buddha unistuseks on ikkagi saavutada seda, mille kohta ei saa väita eksistentsi. Ja tõepoolest, ükski eksisteeriv fenomen ei vääri vaeva, mida nähakse ta saavutamiseks. Muidugi see, mida Buddha taotles, pole ka mitteeksisteeriv. Sellistki dualismi ei saa „olla“. Kui eitataks valget, kaob mittevalgegi. Kumbki termin ei tähenda enam midagi. Seepärast viimati on ka alles siis kujuteldav mingi teisepinnaalne, teisekaldaline „mõte“, kui on lepitud, et teleoloogia eitamine ning jaatamine mõlemad on mõttetud.

Intervjuu

Uku Masinguga

1981. aasta kevadel üritasid raamatüügingu klubi „Tõru“ ja Tallinna orientalistikaring korraldada ühist kohtumisõhtut Uku Masinguga. Uku Masing ütles küllakutsest ära, viidates halvale tervisele, küll aga nõustus vastu võtma mõlema ringi esindajaid oma kodus. Järgnevad read on 1981. aasta septembris teostunud usutluse tuum. „Tõru“ esindas Trivimi Velliste, orientalistikaringi Ingvar Luhaäär.

L: Teie esimene luulekogu ilmus 1935. aastal. Pealkiri „Neemed vihmade lahte“ on poeetilise- maid eesti luules.

M: See on üks petmispealkiri, et ta liiga selge ei oleks. Kuu peal on Vihmade meri. Ma oleksin võinud ka „Vihmade merre“ kirjutada, aga siis oleks see otsekohe arusaadav olnud, et kus see Vihmade meri ikka on. Ma panin „Vih-

L: Olete tõlkinud kaugete rahvaste luulet, üsna palju ka jaapani haikusid. On need tõlked originaalid?

M: Jaapani keelt ma natuke oskan, kui ta transkribeeritud on.

V: Kuidas Teil keelte omandamine on käinud, kas lennult kõik jääb meelde kui iseendast või on Teil mingi meetod?

M: Ikka peab olema mõni.

ma sealt siis enam tagasi tullen. Siis ma oleksin küll vist teises maailmas olnud.

L: Ütlesite ennist, et olete elu jooksul läbi lugenud paarküm- mend tuhat muinasjuttu. Kas muinasjuttudes peegeldub sama- väärselt nagu mõnes filosoofilises süsteemis või usundis midagi inimesele olulist?

M: Eks siin ole see, millised jutud millisele rahvale olulised on. Meie häbiks on Kaval- Ants ja Vanapagan oluliseks läinud 1900. a. paiku. Enne see arvatavasti ei olnud nõn- da. Teistest küljest on meil kõige rohkem libahundiga seotud lugusid.

L: Mis meil enne võisid kõige olulisemad olla?

M: See on ju kogudest ka näha, üks oluline asi, nimelt naised muudest maailmadest. Mees abiellub mingisuguse veidra olendiga, vahel on see luupainaja, vahel on merest tulnud. Neid jutte on meil väga palju. Lõuna-Euroopas on oluline, et printsess pääs-

Uku Masingu sünnitalu Raikküla lähedal.

L: Teie, Uku Masing, tegutsete professionaalsel tasemel üsna erinevatel aladel. Olete luuletaja, eesti suuremaid luuletajaid. Olete folklorist, orientalist, teoloog, rahvausundi ja ajaloo uurija, ka kunstnik, nagu võime näha Teie esimese luulekogu illustratsioonidest ja piltidest koduseintel. Millele tunnete end kõige enam kuuluvat?

M: Minule on see kõik üks ja sama asi. Väliselt on muidugi erinevusi, sest joonistamine ei ole just kirjutamine, aga see, mis joonistamisega taotletud, on ikka sama asi, mis kirjaga.

L: Mille juurde jõudsite kõigepealt?

M: Algusest peale tegin kõiki neid samu asju. Luuletama hakkasin väga varakult. Muinasjuttudega tegelemine — sellel pole üldse vahet olnud lapsepõlvest saadik. Arvan, et 20—30 tuhat muinasjuttu olen ma ikka läbi lugenud.

V: Kas Te mäletate, millal Teie esimesed luuletused sündisid?

M: Võib-olla kaheksa-aastaselt. Lugesin üht fantastilist juttu Marsist ja siis katsusin ise ennast sinna saata.

L: Millal ja millest tekkis Teil Idamaahuvi?

M: See on ka lapsepõlve asi. Ühe inglise assürioloogi raamat on tõlgitud soome keelde ja sealt eesti keelde 1900. paiku. Sealt see alguse sai. Assüüria ajalugu ja sumerid ja muud sellised asjad. 12-aastaselt läksin Tallinna kooli ja siis algas üks valikuta lugemine.

V: Millist tegevust Te olete pidanud kõige väärtuslikumaks enda seisukohalt?

M: Praegu peaksin folkloristikat, omal ajal pidasin luuletamist, kui vahel päevad otsa kirjutasin.

V: Millal olid need kõige suuremad päevad-otsa kirjutamised?

M: Enne neljakümnendat ja viiekümnenda paiku, pärast viiekümnendat ka veel.

V: Kas Te olete pidanud end ka usklikuks, selle sõna enam-vähem käibetähenduses?

M: Ma pean ennast praegugi, aga see sõna on niisugune, et see on iga inimese jaoks ise tähendusega.

V: Seda on arvatavasti sõnades väga raske või peaaegu mõtte- tu...

M: Jah, seda on peaaegu mõtetu öelda, katsuda öelda. Mulle ükskord üks ukrainlane kirjutas ja tahtis teada igasuguseid salaasju usuasjadest ja lisan sinna juurde, et tema usub ilma vähimagi kahtlusega iga viimast kui sõna Piiblist ja ma vastasin talle, et mina küll ei usu ja siis ta leidis, et mina ei kõlba talle nähtavasti. See on, kui inimene on ateistina kasvanud ja siis talt saab usklik, siis ta arvab, et iga lauset peab tõeks pidama ja sellele vastab otsekohe täpselt seesama asi reaalsuses. Et kui ikka on öeldud, et veeputus oli, siis see oli ülemaailmne, kuigi seda seal öeldud ei ole- gi.

made lahe“ asemele ja siis ei tulnud keegi inimene selle peale, et see nimi on Kuu pealt. Neemed tähendavad muidugi neid katseid midagi taibata, üksikuid luuletusi või tsükleid.

V: Kes Teile eesti luuletajatest on olnud kõige hingelähedasem?

M: Eks mulle Enno ole meeldinud... Kunagi meeldis ka Alle.

L: Mõneti üllatav...

M: Sellepärast, et „Üksinduse saared“ oli pealkiri. Ja teine asi — ta intelligentne paistis läbi nendest luuletustest. Et ikka oskab ladina keelt ja on katoliiklikus ülikoolis õppinud. Intelligentse inimese luulet on natuke parem lugeda kui päris tohmani oma.

Minu meetod on kujutella asja, siis tema kohta mingi lause selles keeles öelda. Paar kuud igapäevast tööd kulub ära, siis saab igas keeles lugeda. Sedasi muidugi ei saa, et üks tund nädalas inimene tegeleb sellega, siis ta ei õpi midagi.

L: Milliste Ida keeltega olete tegelenud?

M: Semi keeli ma oskan kõiki. Siis jaapani... tiibetit ka natuke.

L: Te olete üsna süvenenult te- gelenud ka indiaani keeltega?

M: Jah, ühte ma ikka päris hästi oskasin. Kitšet, Guate- maalas. Ma kavatsesin sinna minna ja ei olnud kindel, kas

tab koletiseks nõiutud mehe. Meil on nii nagu peab olema- gi ühel korilasarhval: mehed kolavad metsas ringi ja mui- dugi igasuguste imelike nais- tega satuvad kokku. Eks see tule sellest, et põllunduse aja- lugu oli liiga lühike. Enne sakslaste tulekut oli metsan- dus veel väga oluline.

V: Kui suure muudatuse saks- laste tulek üldse meie rahva tead- vusse ja vaimsesse laadi tõi?

M: Katoliku pühakud andsid end väga hästi samastada met- savaimudega ja seda on mujal- gi juhtunud, seda on Soomes, seda on Rootsis.

Ingvar Luhaääre fotod

V: Millisena Teie arvates 13. sajandi alguse eestlased võisid ette kujutada seda, mis oli sündimas nende kodumaal? Kuidas nad võisid seda tõlgendada — mis üldse on juhtumas?

M: Seda ei oska keegi öelda terve rahva kohta. Üksikud inimesed taipasid nagunii, mis on tulemas ja mis jääb pikemaks ajaks, kuid enamik vist läks tuimaks. Esialgu ei olnud asi veel nii hull, 1343-ni, eriti Taani aladel. Oma suurnikud jäid alles. Need käisid Taani maal ja ostsid endale aadlitiitli. Seda sai kaunis vähe raha eest, kui kuningal raha vaja oli, 25 kuni 50 marga eest. Araabia hõberaha oli küllalt liikvel ja mõnelgi perel võis olla see kvantum varuks kuskil.

V: Mis öieti juhtus 1343. aastal? Selle kohta on ka mitmeid hüpoteese. Kas Te esitaksite oma seisukoha?

M: Minul on täiesti oma, ma selle üle kirjutasin ka kunagi ühe lugemise. Minu meelest oli Rootsi ja Novgorodiga kokku lepitud, et ordu ära hävitada. Aga Rootsi riiginõukogus oli üks mees, kes ordu-meistrile teatas suurest plaanist ja siis Tallinna linn löi verest ära ja ei lasknud mehi sisse. Need pidid siis Sõjamäel ootama, kui enam midagi teha ei olnud. See riiginõukogu liige sai pärast Anijal maid. Mul on sihukesti perioode, millest ma mõtlen, et ma olen nende aegu elanud... Seal oli mitu imelikku asja. Taani asehaldur polnud sel ajal üldse Tallinnas, vaid Narvas ja Narva tuli ordul vallutada. Taani

asehaldur viidi ordu vangi. Ja teine imelik asi, et Tallinnas on 11. maist üks ürik, maanõukogu nimistu, ja 17. maist teine sarnane, kus on aga hoopis teised mehed kirjas. Siis Tallinna piiskopi saatust. Kahju, et seda pole keegi tõsiselt võtnud, see asi annaks ehk selgitada. Seal on üks sihuke ne veider ürik, milles Tallinna piiskop kinnitab, et mitte tema pole pannud Tallinna linna kirikuvande alla, vaid et see on paavsti korraldus. Ja siis on kunagi üks ürik ühest mõisast, mis on täitsa Järvamaa ordumaade sees. Mul on sihuke tunne, et ordu viis ta sinna pikemaks ajaks vangi, ja siis on see kiri, mille Taani kuningas kirjutab ordumeistrile, kui ta saadab uue maavalitseja. Endine maavalitseja lastakse kohe vangist vabaks, aga ta peab andma orduvendadele tunnistuse, et on võlgnikuna vangis olnud.

L: Olete veendunud, et ordu ise tappis Padise mungad?

M: Jah. Seal on sel sügisel abti suhtes suur segadus. Ordu ei andnud munkadele isegi mitte õigust abti valida. Padise oli orduga juba ammu tülis. 1310. paiku lõikas üks orduvend Padise prioril keele suust. Paavst saatis Balduini seda asja revideerima. Ordu hankis tunnistajateks need inimesed, kes tema poolt olid — dominikaanid. Tallinna asehaldur oli ka kutsutud, kuid ta ei tulnud, sest teda oli hoiatatud, et tee peal võib mõni sild katki olla või võib

mõnes kohas õnnetus juhtuda, et seal on röövleid jne., et ärgu parem tulgu ja Tallinna asehaldur vastas, et egas mina teie peale kaebama poleks tulnud, ma oleks tulnud teid toetama, et teie viletsat ordu kinni ei pandaks. See vägikalkedamine kiriku ja ordu vahel kestis umbes 1430. aastani. Kõige kujukam lugu oli see Liivajärve uputamine. Ordu komtuur Goswin võttis kinni Rooma teel oleva saatkonna ja uputas järvejää alla. Siis oli ordul küll ka vesi ahjus. Neil oli Roomas volinik, kes teatas: te olete seal Liivimaal ühed äärmiselt rumalad inimesed, nüüd ei ole muud mingisugust pääsu, kui saatku see Goswin kiri, et need olid ta isiklikud vaenlased. Goswin aeti siis minema. Ta oli tükk aega Hollandis ühes ordulosis komtuuriks, siis oli Rootsis, lõpuks jõudis jällegi tagasi ja oli Narva komtuur. Temaga ei juhtunud midagi. Aga kõige kangemad ordu vaenlased olid hävitatud.

L: Millistel ajajärgudel olete veel elanud?

M: 1600. paiku, Mülleri aegu. 1343. aasta — seda ma tean, nägin kuidas see asi oli, kuidas neid mehi ei lastud Tallinna sisse, neid pisiaadlikke. Sest see oli aadli ettevõtte, mitte nagu orduvennikesed kirjutavad, et talumehed läksid Viiburisse ja Turusse. Talumeeste jutu peale ei oleks keegi välja teinud sihukest asjast. Need mehed, need väikeaolised kaovad sellest

peale jäljetult. Ja kaob jäljetult minu arvates ka kogu ettevõtte juht.

V: Kas kogu asja mõte oli ordu jaoks selles, et ennetada mingi eestikeelse riigi tekkimist Põhja-Eestis?

M: Umbes nõnda jah. Sest siis oleksid tulnud ka need lõunapoolsed ordumaad kaasa. Tallinna piiskopil oli muidugi ükskõik see asi, tema käes maid ei olnud.

Olen tahtnud 1343-st ka üht romaani kirjutada, aga siis vaatasin, et keegi oli sihukeste kirjutanud. See ei kõlba mitte kuskile, kui teine eestlane jälle kirjutab. Üks teine mees oli mul veel, kellest oleks võinud raamatu kirjutada — Vana Testamendi prohvet Hoosea. Aga seal tegi baptisti jutlustaja USA-s mageda-mageda romaani ja jälle — kas ma pean siis kirjutama paranduse sellele või? Müllerist ei ole keegi kirjutanud, seda võiks veel...

V: Millisena Teie argipäeva töörütm on välja kujunenud? Kas töötate öösiti hilja?

M: Jah, kipun küll. Enne oli ikka päris kindel rütm, tegin kahe tunni pikkustega. Ühest asjast väsinud, siis teise kallale.

V: Mitu tundi olete võinud töötada oma parematel aastatel?

M: 14 tundi ikka. Praegu on hea kui 8 saab.

L: Seegi on veel täistööpäev. Täname Teid selle aja eest, mis Te meile pühendasite.

M: Olge siis terved ja elage hästi!

Uku Masingu kirjust Linnart Mällile 8. jaanuaril 1964

Täna kirja eest ja kõige eest. Võibolla, et eriti reageerimise eest nõnda teaterkirikus ja rõõmu ning vabaduse tundmise eest. Sest sama taotlejaist ja milleski taolisist mõni ikka peab olema rõõmus, et millelegi maailma nõmeduses jääks alla pind. Muidu on kõik üksainus mudajärv, -meri või -ookean. Kui seda näha ainult yhelt või kahelt kyljelt yhtaegu, siis — see mind ei raba. Olgu kõik mõttetud sõjad nende õudustega ajaloo algusest, inkvisitsioonid kustahes, tobeduse levitamise ja mõtlelise hävitamise kampaaniad, eurooplaste poolteisttuhat aastat kestnud tõrkumine Jeesuse vastu, kes on pandud õigustama orjust, sõdu ja igasuguseid iganenud yhiskonna vorme. Aga, kui kogu selle rämpsuga panna tõik, et inimese mõistus on yliõrnuke instrument ja pisimgi viga või väär kasvatus ta võib hävitada (üks pastor kyll sõandab ikka veel väita, et mõistus eluneb sydames!), et teda tuleks hoida, et teda oleks ainult pisut rohkem vaja kasutada kogu inimkonna hääks — siis ma kõike ei jõua taluda. Kiidan õnnelikuks inimesi, kes kõigest teavad ainult üksikuid segaseid punkte, suutes enamasti unustada needki. Tean liiga palju, „fantaasia“ on säärane, et mu 'vaimusilmad' näevad kõike. Mu usutunnistuse teine punkt (neli neid on) kogu selle jubeduse ees vaarub. Ehk on viimati nõnda, et Jumalat inimese mõistus põrmugi ei huvita?

Ehk see on mingi mängu üks kaasnähtusi ainult ja ylyirikene? Siis varsti kahtlen kolmandaski: kas ikka Jumal armastab inimest ja tahab teda päästa inimesemaks? Kogu elu otsa aina needsamad kahtlused ja kannatamine inimkonna pärast. Uppumine sellesse või iseenda kyyndimatusse, võimetusse öelda midagi või teha selle jubeduse muutmiseks. Wellsi rohelise udu lootmise vang lapsepõlvest saadik. Kõik need on sõnad ainult. Õuduse tõelisust ehk ometi aimate. Rohelise udu lootus, Jumala halastuse ootamine. On imelik mõelda, et üks inimene siiski mu tõstis välja sellest mõneks ajaks Teise Maailma. Nõnda meie nimetasime seda enamasti. Seepärast mind Pjatigorski või Toporovi вѣроу нлан kuidagi rabas. Et muud inimesed on seda saanud kogeda ehk kuidagi teisiti. Võibolla, et siiski ainult nõnda nagu mina vahel suutsin ja pärast teadsin, et kõik on mu enda töö, ainult autohypnoos. Teda ainult ei tohi olla. Teie vist pole mind näinud ega kuulnud Teises Maailmas olemisel. Kui Teile läinud kevadel rääkisid ja mõlemad unustasime, siis kuidagi sattusin Selle piirile. Kõik sõnad Ta kohta on sisutud, sest Ta on yhtaegu ime ja ometi lihtsam kõigest tavalisest. Et ma väga selgesti tean, mis on autohypnoosiga saavutatud vabaduse ekstaas, tean nende olekute erinevustki.

KÜLALISED LÕUNA-HIINAST

30. mail kohtus Eestis viibinud Hiina RV Guangdongi provintsi valitsusdelegatsioon Eesti Akadeemilise Orientaalseltsi liikmetega. Külalised olid vaimustunud eesti keeles ilmunud hiina klassika tõlgetest (Lao-zi „Kulgemise väe raamat“, Konfutsiuse „Vesteid ja vestlusi“) ning komplektist „Sõnumitooja“ numbertest, mis neile kingiti. Nad avaldasid lootust, et koostöö Eesti ja Guangdongi vahel jätkub tõusujoones ning kirjutasid „Sõnumitoojas“ avaldamiseks oma head soovid meie maale ja rahvale (vt. kõrval). Meie jagame seda lootust ning soovime sama Guangdongi rahvale. Kuid lugejate tähelepanu juhime asjaolule, kui hästi ka nüüdis-Hiinas vallatakse iidset kalligraafiakunsti, mis Hiinas on alati kõige paremini andnud tunnistust inimese haridustasemest. Kirjutajaks oli delegatsiooni juht, Guangdongi provintsi valitsuse peasekretär Zhu Yiming.

Võttes kätte eestikeelse Konfutsiuse, hakkas härra Zhu selle avalõiku kohe hiina keeles deklameerima. Toome need Konfutsiuse sõnad ja veel mõned, mis vestavad targast riigivalitsemisest, siin meeldetuletuseks ära eesti keeles. Loodame, et ka Hiina praegused juhid hakkavad oma tegevuses taas lähtuma neist iidsetest humanistlikest põhimõtetest.

õppida
ometi pidevalt korrata
eks ole see nauding
sõbrad on olemas
tema tuleb kaugest kaarest
eks ole see rõõm (I. 1.)

inimesed kulgevad
valitsemine on paindlik
maa kulgeb
puud on paindlikud
valitsemine
olgu kui kõrkjas või luga

seepärast
tahad valitseda
leia inimesi
vali inimesi
iseenda järgi
paranda ennast
kulgemisega
paranda kulgu
inimlikkusega

(Keskmine tavaline. 20. 3., 20. 4.)

Guangdongi delegatsiooni juht härra Zhu Yiming koos saatjatega sisenemas Tartu raekotta.

Meelis Loki foto

東方研究通訊

Külalised arvasid, et „Sõnumitooja“ võiks hiina keeles ja kirjapildis välja näha niisugune.

我們衷心祝願
東方研究所
在自己的工作
中取得更大的成就。
中華人民共和國廣東省
政府友好代表團
朱日明
一九八九年
五月三十日

AVALIK KIRI

Meile on saanud signaale, et mitmed kooperaatiivid ja muud rühmitused heietavad plaane hakata erinevatel viisidel paljundama „Sõnumitooja“ ilmuvat „Kaamasuutra“ tõlget. Mõned söötvat tõlget sellel eesmärgil juba isegi arvutisse. „Sõnumitooja“ toimetust, suutmata täiesti uskuda meie ühiskonna jätkuvat kooperaatiivset maffioosostumist, teeb siiski võimalikele asjaosalistele ettepaneku tutvuda autorikaitse normidega (mille alla käib ka tõlkija õiguste kaitse), et hiljem pahandusi ei tuleks. Ühtlasi soovitame alustada sanskriti keele õpingutega, et kunagi kauges tulevikus suuta ise oma tõlge valmis teha. Miks kauges? Sest tõelised härrasmehed on põhjalikud ja nad teavad, et see kõik nõuab teadmiste kogumist. „Kaamasuutra“ terminoloogia kohaselt: kaamale eelnegu artha! Teiste sõnadega: nii keerulise teksti nagu „Kaamasuutra“ kallale julgeb härrasmees minna alles siis, kui on enne seda läbi uurinud kümneid lihtsamaid.

Siiralt,
Teie „Sõnumitooja“

VI peatükk

Armühenduse asendid

§ 13. Armühenduse asendid.

1. Kõrge ühte puhul peaks gaselli tüüpi naine kirepuhangus lamama nii, et tema džaghana laieneb.
2. Madala ühte puhul peaks elevandi tüüpi naine lamama nii, et tema džaghana kitseneb.
3. Ühetaolise ühte puhul peaks aga naine lamama sirgelt selili.
4. Need juhtnöörid käivad ka mära tüüpi naise kohta.
5. Sõna 'ühe' tähendab seda, et naine on oma džaghana-ga võtnud mehe vastu.
6. Kunstlikke abivahendeid võib kasutada vaid madalate ühete puhul.
7. Gaselli tüüpi naine kasutagu kolme asendit. Need on 'puhkev õis', 'haigutus' ja 'Indra naine'.
8. 'Puhkev õis' on asend, kus naise pea asub madalamal kui džaghana.
9. See peaks andma mehele hõlpsa liigutamisevõimaluse.
10. 'Haigutus' on asend, kus naine tõstab oma reied üles ja surub need laiali.
11. 'Indra naine' on asend, kus naine surub reied mehe ülakeha külgede vastu ja pigistab neid põlvedega. See nõuab harjutamist.
12. Seda võib kasutada ka kõrge ühte puhul.
13. Madala ühte puhul sobib 'vaas'.
14. Väga madala ühte puhul elevandi tüüpi naisega sobib samuti 'vaas', aga ka 'pitsitus', 'põimumine' ja 'mära'.
15. 'Vaas' on asend, kus mehe ja naise jalad on paralleelselt surutud üksteise vastu.
16. See võib olla kahesugune, olenevalt sellest, kas lamatakse külili või üks lamab selili.
17. Kui lamatakse külili, siis oldagu nii, et naine lamab paremal ja mees vasemal küljel.
18. Kui ühe algab 'vaasiga', seejärel aga naine surub oma reied tugevasti üksteise vastu, siis see tähendab üleminekut pitsitusasendisse.

19. Kui nüüd edasi naine oma jalad ristab, siis see tähendab üleminekut põimumisasendisse.
 20. 'Mära' on asend, kus naine nagu mära mehe liiget tugevasti ja end liigutamata pitsitab. See nõuab harjutamist.
 21. Seda harrastavad Andhra naised. — Nimetatud asendeid soovib Bābhṛavja.
 22. Suvarnanābha lisab veel mõned. 'Kaar' on asend, kus naine tõstab mõlemad reied üles.
 23. Kui ta aga asetab jalad mehe õlgadele, siis on tegemist 'ammuliasendiga'.
 24. 'Surve' on asend, kus mees oma jalgu painutab ja need vastu oma rinda surub.
 25. Kui aga üks jalg on välja sirutatud, siis see on 'pool-surve'.
 26. 'Bambuse lõhestamine' on asend, kus naine asetab ühe jala mehe õlale ja sirutab teise välja ning seejärel vahetab jalgu pidevalt.
 27. 'Piigitorge' on asend, kus üks jalg on pigistatud vastu pead ja teine on välja sirutatud.
 28. 'Vähk' on asend, kus naise mõlemad kõverdunud jalad on surutud vastu mehe kõhtu.
 29. 'Rõhumine' on asend, kus naine ülestõstetud jalad ristab.
 30. 'Lootos' on asend, kus üks sääre on asetatud teise peale.
 31. 'Pööre' on asend, kus naine embab mehe selga, samal ajal kui mees end pöörab.
 32. Suvarnanābha arvab, et lamades, istudes ja seistes võib erinevaid asendeid proovida ka vees, sest seal on neid kerge teha.
 33. Vātsjājana aga ei jää sellega nõusse, sest ükski järeleproovitud mees ei ole seda kinnitanud.
- #### § 14. Erisugused naudingud.
34. Nüüd käsitleme erisuguseid naudinguid.
 35. 'Püstiühteks' nimetatakse asendit, kus mõlemad seisavad ja toetuvad teineteise või seina või samba vastu.
 36. 'Rippasend' on see, kus mees toetub vastu seina, naine aga, istudes tema ühtepõimunud kätel, haarab oma kätega tema kaela ümbert kinni, pigistab reitega tema puusi ja liigutab end edasi-tagasi vastu seina surutud jalgade abil.
 37. 'Lehm' on asend, kus naine seisab maas nagu neljajalgne, mees aga ründab teda nagu pull.
 38. Selle asendi puhul tehakse tagantpoolt seda, mida muidu tehakse eestpoolt.
 39. Samal viisil võib imiteerida ka teisi loomi, nagu näiteks koera, hirve, kitse, eeslit, kassi, tiigrit, elevanti, metssiga, hobust.
 40. 'Ühisühe' on see, kui mees üheaegselt naudib kaht naist, kes mõlemad on temasse võrdse kiindunud.
 41. 'Lehmakarjäuhe' aga tähendab seda, et naise on palju.
 42. Nimetused 'veemäng' ja 'gasellimäng' tähendavad seda, et imiteeritakse vastavaid loomi.
 43. Grāmanārīṣ, Strīrādžjas ja Bāhlikas on naine tihti-peale üheaegselt abielus mitme mehega. Need peavad kas ükshaaval või üheskoos teda vastavalt oma iseloomule või ülesandele rahuldama.
 44. Üks hoidku teda süles, teine nautigu tema džaghana, kolmas — suud, neljas — keha keskosa ja nii järjekorras vaheldumisi.
 45. Sellega on ära seletatud ka juhud, kui seltskonnas on vaid üks lõbunaine või kui haaremisses raadza naiste juurde satub juhuslikult mõni mees.
 46. 'Allühe' on tuntud lõunas, see toimub pärakusse. — Need olid erisugused naudingud.
 47. Mehe käitumisviisist räägime veel peatükis „Naine mehe osas“.

48. Asjatundja võtku õppust loomadelt ja lindudelt: erinevaid poose tundes suudab naisi rahuldada.
49. Kui oma loomu kohaselt mees armuvõtteid kasutab, siis naistes ruttu austuse ja armastuse äratav.

NÕNDA LÕPEB TEISE RAAMATU KUUES PEATÜKK „ARMUÜHENDUSE ASENDID“

Seletusi II raamatu

VI peatüki mõistmiseks

Kõigepealt tuleks korrata varemõeldut: seletatakse vaid seda, mis varem pole tekstis või kommentaarides seletatud. 2. Termin džaghana tähistab naise suguelundeid üpris lokaliseerimata aspektis, selle alla võib käia ka kõhu alaosa. Meile rohkem tuntud sanskritikeelne sõna 'jooni' (yoni), mille tähendus on spetsiifilisem, pole siiani „Kaamasuutras“ veel esinenud. 11. Indra on india mütoloogias kõuejumal. 42. Veemāngu all mõeldakse elevantide armumängu. 43. Grāmanāri tähendab tõlkes 'naisteküla'. Pole teada, kus see paikkond asus, kui ta üldse kusagil asus. 46. Siin ja ka hiljem (näiteks järgmises peatükis) ilmneb Vātsjājanal kalduvus lõunaindialasi mõnevõrra vääristunutenäidata. Usun, et seda ei maksa eriti tõepäraselt võtta, pigem on tegemist tavalise etno-egotsentrilise skeemi „meie — nemad“ toimimisega.

VII peatükk

Löögid ja häälitsemine

§ 15. Löögid.

§ 16. Häälitsemine.

- Väidetakse, et armunauding on nagu tüli, sest kaama on loomult vastuoluline ja ei arvesta kindlaid käitumisnorme.
- Löökide põhjuseks on kirg. Lüüakse keha pihta. Kohtadeks on õlad, pea, rindade vaheala, selg, džaghana, küljed.
- Lööke on nelja liiki, olenevalt sellest, kas lüüakse käeseljaga, käega, mille sõrmed on pooleldi välja sirutatud, rusikaga või peopesaga.
- Löögid põhjustavad erinevaid häälistsusi, mis väljendavad valutunnet,
- samuti kaheksat liiki karjatusi.
- Need on „him“, kōmin, kudrutus, nutt, „suut“, „duut“ ja „phuut“,
- aga ka erinevaid tähendusi omavad sõnad nagu „ema“, „ära tee“, „lase lahti“, „küllalt“.
- Kasutada tuleks ka häälistsusi, mis aimavad järgi turteltuvi, käo, papagoi, mesilase, kana, flamingo, pardi ja vuti häälistsusi.
- Süles istuvat naist lüüakse rusikaga selja pihta.
- Selle puhul võib otsekui vihastades teha kõmisevat, nutvat või kudrutavat häälistsust ja lüüa vastu.
- Ühtes olles võib mees naist käeseljaga rindade vahele lüüa.
- Alguses aeglaselt, hiljem aga üha kiiremini kuni rahulduse saavutamiseni, arvestades kire kasvamist.

- Samal ajal võib korduvalt erutusega teha „him“ ja teisi häälistsusi.
- Löök käega, mille sõrmed on pooleldi välja sirutatud, tähendab lööki naise pähe häälistsuse „phuut“ saatel.
- Sel juhul võiks naise suust kostuda kudrutust või häälistsust „phuut“.
- Ühte lõpul võivad kostuda ohked või oiged. Häälit-sus „dhuut“ imiteerib bambuse lõhestamist.
- Häälit-sus „phuut“ imiteerib marja vette kukkumist.
- Üleüldse ja alati peab suudlusele ja teistele armu-võtetele vastama häälistsustega.
- Korduvate löökide puhul öeldakse kire mõjul tähendusega sõnu nagu „ära tee“, „lase lahti“, „küllalt“, „ema“ tasaste ohete ja oiete saatel, millesse seguneb kōminat. Lõpufaasi liginedes tuleb lüüa džaghana ja külgede pihta üha tihedamini, kuni jõutakse orgasmi.
- Siin sobib teha ka rutakaid hane ja vuti häälit-susi. — Eelnevaga olid kirjeldatud löögid ja häälitsemine.

- Mehi ikka kaunistavad jämedus ja metsikus. Naisi hoopis vastupidi õrnus, nõrkus, tundlikkus.

- Kiremõllus võivad osad mõneks ajaks vahetuda. Lõpuks aga päris loomus pääseb siiski mõjule.

- Kiil rinna pihta, käärid pea pihta, nōel põskede pihta, pihid rindade pihta — need ühes nelja varem-nimetatud löögiga on kaheksa erinevat lõõmisviisi, mida kasutavad lõunamaalased. Lõunamaa noortel naistel võib rinnal tihti näha kiilusid ja nende poolt jäetud jälgi. Kuid see on vaid kindla paikkonna pruuk.
- Vātsjājana väidab, et see on toores ja jõhker kom-me.
- Tõepoolest ei maksa igalpool kasutada seda, mida mingis paikkonnas kasutatakse.
- Kuid ka seal tuleks loobuda sellest, mida on ohtlik kasutada.
- Nii näiteks tappis Tšola raadža kirepuhangus kii-luga hetääri Tšitrasenā.
- Kuntala valitseja Šatakarni Šātavāhana aga tappis kääridega kuninganna Malajavatī.
- Naradeva, kelle käed värisesisid, torkas nōelaga kogemata ühe tantsijanna silma peast välja.

- Kas on siin mõtet juurelda või õpikutest õppida? Kui kirg on meele vallanud, siis ise kõike sooritab.

- Heas armuühites hetkega kõik naudingud on avalil, mis unistuses, unenäos ei ilmu mitte iialgi.

- Kui viiendasse kiirusse on jõudnud ratsahobune, siis auke, puid ja kivisid ei märka enam oma teel.

- Eks samamoodi käitu ka mees-naine ühteõndsuses — neid liigutab vaid kirelõõm, mis tähtsust kõigil ohtu

LÜHIÜLEVAADE FONEETIKAST.

Jaapani keel koosneb üksikutest silpidest, mille arv on piiratud. Silbid võivad koosneda: 1) ühest täishäälikust (a, i, u, o, e); 2) kaas- ja täishäälikust (ka, te, ru, na jne.); 3) täishäälikust, millele liitub n: (an, in, en, on, un); 4) kaashäälikust, täishäälikust ja kaashäälikust n: (kan, ten, shin jne.).

Esimesel kahel juhtumil kirjutatakse silp ühe tähega, kolmandal ja neljandal aga kahega, sest neile liitub täht n.

Täishäälikud a, i, o ja e häälduvad nagu enamikus indo-euroopa keeltes. Esineb täishäälikute i ja u redutseerumist (shikoshi — aga; sūko shi — natuke; fūtsu — kaks). Täishäälikud, kõige sagedamini o ja u, võivad olla ka pikad.

Kaashäälikuid hääldatakse üldiselt pehmelt (shi, chi), f on bilabiaalne ja seetõttu nõrk. Kaashäälikud k, s, t, ts, p, n ja m võivad samuti kahekordistuda (moto — motto, ano — anna).

Jaapani kõnele on iseloomulik muusikaline rõhk, s.t. hääletooni kõrgenemine või madalamaks muutumine, mis võib toimuda sõnasiseselt või sõnade kompleksis.

Ida kirjasüsteemid

JAAPANI

KIRJAKEEL II

TRANSKRIPTSIOONIST.

Transkriptsioon selle sõna kitsamas tähenduses on ühe keele häälikute, silpide ja sõnade tähistamine mõne teise keele tähestikuga.

Jaapanis kasutatavaist ladina transkriptsioonidest on kõige levinum XIX sajandi inglise jaapanoloogi Hepburni poolt loodud transkriptsioonisüsteem, nn. Hepburn-romaji (roma — ladina, ji — täht, märk). Tänapäeval Jaapanis, Lääne-Euroopa maades ja USA-s välja antavate jaapani keele sõnaraamatute koostamisel on aluseks võetud romaji.

Vene-jaapani sõnaraamatutes on kasutusel 1917. aastal J. Polivanovi poolt välja töötatud venekeelse tähestikuga transkriptsioon.

Tabeli 6. reas paiknev kaashäälik h hääldus vanal ajal p-na. Seda hääldusviisi kasutatakse ka tänapäeval, ning kirjas tähistatakse seda hannigori märgiga, mille kohaselt kaashäälikut h tuleb hääldada p-na:

ハ, ハ ha - ハ°, ハ° ha;

ヒ, ヒ hi - ヒ°, ヒ° hi

Täpselt samal põhimõttel toimub kaashäälik h heliliseks muutmise, kui tema järele kirjutatakse märk nigori. Sellisel juhul hääldub kaashäälik h b-na:

Mõnedel gojūoni tabeli tähtedel on nn. „heliline paralleelvorm“. Kirjas tähistatakse neid diakriitiliste märkide — nigori ja hannigori abil. Esi-

11	10	9	8	7	6	5	4	3	2	1
	ワ wa	ラ ra	ヤ ya	マ ma	ハ ha	ナ na	タ ta	サ sa	カ ka	ア a
		リ ri		ミ mi	ヒ hi	ニ ni	チ chi	シ shi	キ ki	イ i
ン n		ル ru	ユ yu	ム mu	フ fu	ヌ nu	ツ tsu	ス su	ク ku	ウ u
		レ re		メ me	ヘ he	ネ ne	テ te	セ se	ケ ke	エ e
	ヲ o	ロ ro	ヨ yo	モ mo	ホ ho	ノ no	ト to	コ ko	オ o	

Joon. 1. Katakana tabel.

TABEL GOJŪON.

KANA.

Nagu juba varem teada saime, kujutab jaapani kiri segakirja, milles koos hieroglüüfidega on kasutusel foneetiline silptähestik kana. Kana erineb põhimõtteliselt ladina tähestikust, kuna selle tähed kujutavad endast foneetilisi silpe (ka, shi, mu, se, to), mis algavad kaas- ja lõpevad täishäälikuga. Erandi moodustavad ainult täishäälikud a, i, u, e ja o ning kaashäälik n, mida samuti kirjutatakse ühe tähega. Mistahes jaapanikeelse sõna võib üles kirjutada kana abil.

Kana esineb kahes graafilises variandis: katakanas ja hiraganas. Katakana on loodud äärmiselt lihtsustatud hieroglüüfide põhjal ning selle märkid on trükkikirja kujule lähedane vorm. Hiragana seevastu põhineb hieroglüüfide käsikirjalisele e. kiirkirjavormile. Üldiselt kasutatakse segakirjas hieroglüüfidega hiraganat. Katakana kasutamise on rangelt piiritletud. Katakana kirjutatakse:

- 1) euroopa keeltest laenatud võõrsõnad;
- 2) võõrapärase geograafilised nimetused, ees- ja perekonnanimed (v.a. hiina nimed, mida kirjutatakse samuti nagu Hiinas, kuid loetakse jaapani hääldusreeglite järgi);
- 3) sisetelegrammid ja seadused;
- 4) lasteraamatud;
- 5) Jaapani Konstitutsioon on samuti kirjutatud katakanas.

Jaapani foneetiline silptähestik on paigutatud 50 ruudust koosnevasse tabelisse nimega gojūon („viiskümmend häälikut“) (vt. joon. 1., 2.). Tabel koosneb kümnest vertikaalsest reast, millest kaheksasse paigutatakse 45 tähte, kaheksandasse 3 ja üheksandasse ainult 2. Tabeli lõpus seisab täht n — jaapani keeles ainus üksikult esinev kaashäälik, mis võeti kasutusele pärast kana tähestiku loomist. Sellepärast on ta kantud tabelist väljaspoole, nn. 11. ritta.

Traditsiooni kohaselt kirjutatakse jaapani keelt ülalt alla kulgevais vertikaalsetes ridades, mis omakorda järjestatakse paremalt vasakule. Vastavalt sellele põhimõttele on üles ehitatud ka kana tabel. Tabelit tuleb hakata lugema esimesest paremal pool asuvast vertikaalsest reast, kus asuvad viis täishäälikut — a, i, u, e, o.

Varasematel aegadel olid kõik gojūoni tabeli lahtrid täidetud, kuid aja jooksul on rida tähti sellest välja langenud. Selle tulemusena on alles jäänud 46 tähest koosnev tabel. Kana on silptähestik, milles peegeldub kogu jaapani keele foneetiline süsteem, s.t. selle abil on võimalik väljendada kõiki jaapani keeles esinevaid häälikuid ja häälikuühendeid, mis mõnikord toimub diakriitiliste märkide, sagedasti aga ka kahe või kolme kana tähe omavahelisel liitumisel.

11	10	9	8	7	6	5	4	3	2	1
	わ wa	ら ra	や ya	ま ma	は ha	な na	た ta	さ sa	か ka	あ a
		り ri		み mi	ひ hi	に ni	ち chi	し shi	き ki	い i
ん n		る ru	ゆ yu	む mu	ふ fu	ぬ nu	つ tsu	す su	く ku	う u
		れ re		め me	へ he	ね ne	て te	せ se	け ke	え e
	を o	ろ ro	よ yo	も mo	ほ ho	の no	と to	こ ko	お o	

Joon. 2. Hiragana tabel.

mene neist tähistab häälikute heliliseks, teine — helituks muutmist. Näiteks:

カ, カ ka - カカ" ga

タ, タ ta - タタ" da

Mõned tabeli 2. ja 3. rea tähed, kandes nigori märki, häälduvad sarnaselt:

シ, シ" shi; チ, チ" chi [nõrk dxi];

ズ, ズ" zu; ツ, ツ" zu

ハ°, ハ° ha; ヒ°, ヒ° hi;
フ°, フ° fu

jne. Nõnda lisandub gojūoni tabelile veel viis kana tähtede rida heliliste kaashäälikutega silpide tähistamiseks.

Kana tähestiku paremaks omandamiseks peab esmalt õppima seda kirjutama. Pärast tutvumist tabeliga gojūon tuleks omandada tähed ridade kaupa. On soovitatav samaaegselt kirjutada ning meelde jätta ühe ja sama silbi nii hiragana kui katakana variant. Tabeli üksikute ridade käsitlemist jätkame aga juba ajalehe järgmises numbris.

Ülle Udam

UKU MASING

Pratyekabuddha

Kas olla vang, kes korralikult käitub,
et jälle vabaks saada, olgu pärast surma?
Kas uskuda, et kong just paik, kus täitub
tõeks peetud tungidesse oletatud hurma?

Ykskõik, kas loota hullumajast välja,
või sisendada see siin paradiisiks,
miks peaksin võtma kummatahes nälja
ja tõstma tegelikult õigeks viisiks?

Kuid kolmas tee? End tappa? Ootab kongi
ehk juba kymme! Naerda lihtsameelseid,
kes põlvest põlve kahestavad rongi
ja viimistlevad uhkelt omaeelseid?

Ei saa! Need teineteist ju kadetsevad,
siis irvitavad taas ja lolleks neavad.
Kui näos mul naeraks pakane või kevad,
siis vastamisi roimariks mind seavad.

Ja vahid, ylemad ehk näevad kõiki vange,
ei neid me eal. Või on nad laste kollid
iidaegsed vaid? Ehk myyridki ei lange,
et võimas on me usk ja dogmad lollid?
Traataiad, labyrindid, kuristikud
ehk seniks tõed, kuid pidada end hiireks
ja näha kasse?

Tervemõistuslikud
kõik võetud hirme kuulutavad piireks,
ei minna lase, kaasa tulla julge,
paolt ppytut ikka lõikund „tõdedega“
siis ainult see, kes eal ei lausu: Tulgel,
võib lennata siit ruumi valgusega.

1966

Essiissa laul ninck lugko echk villanelle

Tõepohlest tulles peap üx ni kanckex,
et üchtkit pistust leppūmax ep tahha
ta totra kaas, ken uppitis hends ranckex,
naispoolte karia, mea ta kaila lanckex
echk nuggisnachko, echtist hõbberahha,
tõepohlest tulles woip üx ni kanckex,
kut olckot demantit ta penckil panckex
ninck puchkot talwel kalliskiwit mahha
se ilma pabst, ken uppitis hends ranckex,
tal tutta: leppūnult keik jähwat wanckex,
neilt enne surma schinder nülkip nahha,
waid temma ilma tulnut on ni kanckex,
et ello wettekiwwil techtut tanckex,
ta ketterina meckip üppris pahha
se totra suhs, ken uppitis hends ranckex.

1960

**EESTI AKADEEMILISE
ORIENTAALSELTSI**
telefoninumber on
3 08 05

Tanhā ehk epithymia ohvrile

*Eest heiduta tahe,
et vaid valgus
leeks päikeste vahe
lõpp või algus!*

*Need õhtumaa sargad,
mao pääl nõõbid,
vaid poolduma targad
hiidamööbid.
Kes syya eal jõuaks
end maailmaks,
siis Jumalat nõuaks
väljast silmaks.
Muud tahte peyda
ei jää suunda!
Ja teisiti hyyda,
teed ei muunda.*

*Kas Freudiks või Jungiks
sees näed varu
ja tahteks ehk tungiks
nead siis aru:
Et tahtmistki nälgid,
lootusseadus,
et saamatut jälgid,
siis sa headus.
Saad loodetud laipu,
oh, vaid vereks,
kuid iial ei taipu,
mis on mereks.*

*Nii kartmatult jahe,
et ta pelgub,
kae urge, kus tahe!
Vesi selgub.*

1961

Sellele, kes kehastub eelviimast korda

Minemine mine, kuid tea: säälg käid pörguteil sa,
tuletule tule tood kyll, pilkaseks pilkudes keeb.
Segasega sega päällood, hõiskavad võidu, et pääs,
valevale vale jääb syyks, tõtt ju iidhalli neil vaid.
Mis meelte metsamuru seest näha yldse võiksid?
Uut taipu tundmisega eal pole leida kesta,
ei koondus ses heledamaks juba ammu kiirgav,
säälg ikka moekohane kihk ihuyksi dharmaks.

1967

„SÕNUMITOOJA“ järgmine number
(Nr. 15-16, august, 1989) ilmub 1. sep-
tembriks. Head suvepuhkust!

Toimetaja: Märt Läänemets.
Makett: Indrek Ude.
Päise kujundus: Leonhard Lapin.

Toimetuse aadress: 202400 Tartu Tiigi 78 ruum 117.
Trükikoda „Oktoober“ Tallinn, Kreutzwaldi 24.
Ofsettrükk. Tellimise nr. 2470. Maht 1 pg. Tiraaž 30 000.